

Inż. Jan Grabowski. Dyrektor Departamentu Chowu Koni w Ministerstwie Rolnictwa.

**Zachowano język oryginału*

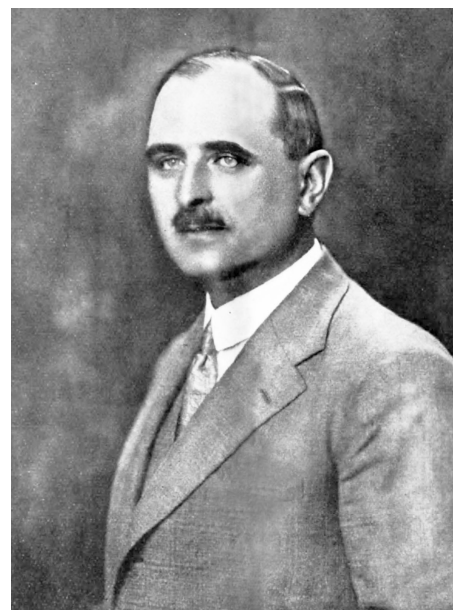
Inż. Jan Grabowski, po ukończeniu szkoły średniej Ziemi Mazowieckiej w Warszawie, studia akademickie odbywał w Uniwersytecie Krakowskim, w Wyższej Szkole Rolniczej i Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, w której uzyskał dyplom inżyniera rolnictwa. Jako specjalność swych studiów obrał hodowlę koni.

Po ukończeniu nauk odbył kilka praktyk rolniczych i hodowlaną w stadninie sławuckiej ks. Sanguszki na Wołyniu.

W latach 1916-18 pracował w organizacjach rolniczych i społeczno-obywatelskich na terenie lubelszczyzny.

Do służby państwowej polskiej wstąpił dnia 10 lutego 1918 r. na stanowisko referenta do spraw hodowli w ówczesnym Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Koronnych.

Zarządu Stadnin Państwowych wtedy jeszcze nie było, egzystował jedynie referat do spraw chowu koni w Sekcji Produkcji Rolnej Ministerstwa Rolnictwa, który prowadził inż. Grabowski.

Inż. JAN GRABOWSKI
Dyrektor Departamentu Chowu Koni
w Ministerstwie Rolnictwa.

Pierwszym czynem o znaczeniu państwowym, jaki referat ten wykonał, było przejęcie od okupantów austriackich i następnie uruchomienie trzech dépôts ogierów, znajdujących się w Lublinie, Miechowie i Piotrkowie. Stada te, liczące 232 ogiery, uratowane, dzięki umiejętnej taktyce w okresie rozprzężenia pookupacyjnego, były pierwszymi kadrami przyszłych Państwowych Zakładów Chowu Koni.

W dniu 1 marca 1919 roku został powołany do życia przez fana Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych prowizoryczny Zarząd Stadnin Państwowych, skład osobowy którego stanowili: p. Stanisław Wotowski, p. Jan Grabowski i inspektor Jan Köppl.

Zarząd ten, walcząc z bardzo poważnymi trudnościami finansowymi, oraz brakiem wykwalifikowanego personelu, dokonał pierwszej reorganizacji dépôts ogierów, oraz renowacji stadniny w Janowie Podlaskim, całkowicie ogołoconej, z koni przez wojnę. Pierwsze zastępy klaczy dostarczył tej stadninie również zaborca austriacki. W końcu roku 1918 nastąpił bowiem upadek monarchji Austro-Węgierskiej i w związku z tem nadarzyła się okazja uzyskania partji koni z tytułu przynależności do tego mocarstwa części Polski.

Inż. Grabowski skorzystał z tej okazji i dobrze skonstruowanym planem, oraz energicznymi zabiegami doprowadził sprawę do zrealizowania, pomimo bardzo wielkich trudności finansowych, technicznych i dyplomatycznych.

W dniu 5 kwietnia 1919 r. Ministerstwo Rolnictwa delegowało do Austrii Komisję pod przewodnictwem p. Witolda Poklewskiego-Koziół, która sprowadziła 241 koni zarodowych, pochodzących przeważnie z Radowiec, częściowo zaś z Piber i Babolny.

Liczne klacze sprowadzone wówczas służą hodowli polskiej, jako czołowe matki, do dziś dnia

w stadninie janowskiej i wielu prywatnych. Ogiery poszły częściowo do stad państwowych, częściowo do hodowców.

Sprawa sprowadzenia tego materiału była doniosłej wagi. Kraj był całkowicie pozbawiony materiału zarodowego, zasilenie go reproduktorami stanowiło o dźwignięciu hodowli z zupełnej ruiny, to też nazawsze pozostanie wielką zasługą Dyrektora Grabowskiego, że akcję tę podjął, przekonał czynniki decydujące o jej celowości i pomyślnie ją przeprowadził.

W parę miesięcy później przybył do kraju z Odesy ś. p. Fryderyk Jurjewicz. Jako wybitny znawca i mąż dla hodowli koni wielce zasłużony, został powołany do objęcia naczelnego stanowiska w Zarządzie Stadnin. Urzędowanie objął z dniem 1 lipca 1919 roku. Najbliższym jego współpracownikiem i zastępcą urzędowym został inż. Jan Grabowski.

Odtąd pracowali wspólnie, pozostając zawsze w najbliższym kontakcie i wzajemnym zaufaniu, aż do śmierci ś. p. Fryderyka Jurjewicza, czyli przez lat dziesięć.

W dniu 15 czerwca 1921 r. mianowany został p. Grabowski Inspektorem Generalnym Stadnin Państwowych, a następnie po zniesieniu Zarządu Stadnin i utworzeniu Departamentu Chowu Koni, powierzono Mu Wydział Stadnin Państwowych z tytułem Naczelnika Wydziału, którą to godność ostatnio piastował.

Na tem stanowisku inż. J. Grabowski postawił na wysokim poziomie organizacyjnym wydział i podległe Mu bezpośrednio stada. Za tę twórczą pracę odznaczony został w roku 1928 orderem Odrodzenia Polski.

Dziesięć lat współpracy wytworzyły między p. Janem Grabowskim, a ś. p. Fryderykiem Jurjewiczem stosunki najbliższego porozumienia i wyrobiły z czasem nie tylko jednolitą metodę pracy, lecz bardzo daleko posunięte zespolenie myśli, zapatrywań i pojmowania całokształtu zagadnienia hodowli koni.

Biorąc udział w budowie podwalin organizacyjnych hodowli polskiej, wznoszonej z takim mistrzostwem przez ś. p. Fryderyka Jurjewicza, p. Grabowski wżył się i wczuł w istotną treść tych wielkich zamierzeń i dążeń i dlatego dziś, gdy ś. p. Fryderyka Jurjewicza nie stało, nominacja na stanowisko Dyrektora Departamentu inż. J. Grabowskiego wydaje się najbardziej konsekwentnym i logicznym posunięciem.

Pomijając walory i kwalifikacje osobiste, dla sprawy jest niezmiernie ważne, aby rozpoczęte dzieło nie zostało zmianą orjentacji na stanowisku naczelnym wprowadzone na drogę jakichkolwiek przesileń, które w podobnych wypadkach nieraz miewają miejsce. Hodowla koni jest dziedziną pracy, która bardziej niż jakakolwiek inna wymaga konsekwencji i ciągłości, wszelkie raptowne zmiany zawsze pociągają za sobą co najmniej kryzys, jeśli nie zniweczenie tego, co poprzednicy zdziałali.

Nominacja inż. Grabowskiego, jako najbliższego pomocnika ś. p. Fryderyka Jurjewicza i współtwórcy całego dzieła, daje gwarancję, że sprawa prowadzona będzie w tym samym duchu i oparta na tych samych ideach przewodnich.

Prócz zasług, położonych przez p. Grabowskiego w dziedzinie hodowli państwowej, podkreślić również należy działalność Jego piśmienniczą.

Inż. Grabowski poświęca wiele pracy studjom teoretycznym. Wydał kilka monografii, poświęconych zagadnieniom bądź naukowym, bądź praktycznym. Od szeregu lat pisuje do pism rolniczych i hodowlanych, przeważnie na temat organizacji ogólnokrajowej hodowli i jej potrzeb. Artykuły, te zawsze poruszają aktualne zagadnienia i odznaczają się rzeczowością ujęcia, wielką znajomością stosunków krajowych, oraz głębokiem uzasadnieniem wyprowadzanych wniosków.

Niektóre prace inż. Grabowskiego wydane zostały jako osobne monografie, lub broszury. Do tych zaliczyć należy: „Pastwiska kulturalne”. Warszawa 1916, oraz 1928, opracowane wspólnie z p. Stanisławem Szuchem, następnie „Najważniejsze błędy gospodarskiej hodowli koni“ Warszawa 1928, oraz „Pokrój Konia”, Warszawa, 1928, którego wydanie drugie ukaże się niebawem.

Obecnie pracuje p. J. Grabowski nad większym dziełem o charakterze ogólnie gospodarczym, mającym zilustrować warunki przyrodnicze i ekonomiczne naszej hodowli koni. Dzieło uwzględni również obecny stan chowu koni w poszczególnych okolicach kraju, oraz wytyczne jego rozwoju na przyszłość.

W dzieło to włożył inż. Grabowski bardzo dużo pracy i oparł je na olbrzymim materiale statystycznym, etnograficznym i sprawozdawczym, czerpanym z najrozmaitszych źródeł.

Na tym kończymy krótki ten rys dotychczasowej działalności Dyrektora J. Grabowskiego żywiąc nadzieję, że dziś, gdy objął najwyższe stanowisko w dziedzinie kierowania sprawami hodowli koni, odda się tej pracy z tem większem poświęceniem dla dobra hodowli polskiej i Państwa.

Niech nam będzie wolno złożyć Mu na tem miejscu serdeczne nasze życzenia, aby działalność Jego rozwinęła się jaknajbardziej, a owoce były nagrodą za żmudne i ciężkie nieraz obowiązki.